

Д. Є. Макаренко

Армашевський Петро Якович

АРМАШЕВСЬКИЙ Петро Якович (01(13). 01. 1851, с. Людкове Новозибків. пов. Черніг. губ., нині Брян. обл., РФ – 22. 05. 1919, Київ) – геолог. Доктор мінералогії і геогнозії (1903). Племінник укр. історика О. Лазаревського. Член Ради укр. геол. компаній, чл. Київ. товариства дослідників природи, чл. Франц. мінералог. товариства. Закін. Київський університет (1872), де працював у мінералог. кабінеті (1873). У 1883 – магістр мінералогії і геології, доцент (1884), екстраординар. (1886), ординар. і засл. професор каф. геології і геогнозії, кер. каф. мінералогії і петрографії (1885–1916), засн. наук. школи, до якої належали проф. В. Лучицький і О. Дуб'янський. Досліджував геол. будову Придніпров'я, був знавцем нашарувань, на яких розміщений Київ. А. – чл. комісії з питань артезіан. водопостачання Києва і запобігання зсувам нагір. його частин уздовж берега Дніпра. До більшов. перевороту 1917 – постійний голова думської комісії з цих питань. А. розробив для Києва мережу артезіан. колодязів, яка давала змогу замінити дніпров. воду артезіанською. Розробив, запровадив і здійснював постійне інспектування системи штолень, що забезпечили припинення зсувів на Володимирській гірці та в ін. місцях Києва. Зробив геол. зйомку 46-го аркуша 10-верст. геол. карти (Полтава–Харків–Обоянь), запропонував делювіальну гіпотезу походження лесу, заклав основи петрогр. досліджень осадових відкладів. Склав геол. карту Чернігівщини, проводив геол. дослідження на Київщині, Полтавщині та в інших регіонах України у зв'язку з укладанням геогр. карти Рос. імперії. Встановив палеозой. відклади на Волині. Засн. і перший дир. Вищих жін. курсів у Києві (1878). У 1910–11 – чл. клубу «Русских националистов», які проголошували боротьбу проти «українських и еврейських козней», і один із організаторів газети правої орієнтації «Киев». Як прихильника монархізму 14 травня 1919 заарештовано Київ. губ. ЧК і розстріляно.

Основні праці

О валунных образованиях в лессе Черниговской губернии и некоторых прилегающих местностях // Речи и протоколы 6-го съезда Русских естествоиспытателей и врачей. С.-Петербург, 1880; Предварительный отчет о геологических исследованиях в Полтавской губернии в 1883 году // Изв. Геол. комитета. 1883. Т. 6; Геологический очерк Черниговской губернии // Зап. Киев. об-ва естествоиспытателей. 1887. Т. 7, вып. 7; О нахождении *Paludina diluviana* в послетретичных образованиях Южной России // Там само. 1889. Т. 10, вып. 1; Геологический очерк Черниговской губернии. К., 1883; О геологическом строении Киева: [Публ. лекция]. К., 1896; Публичные лекции по геологии и истории Киева. К., 1897; К геологии Киева // Зап. Киев. об-ва естествоиспытателей. 1899. Т. 16, вып. 1; Общая геологическая карта России. Лист 46-й (Полтава–Харьков–Обоянь) // ТКК. 1903. Т. 15, вып. 1; Геологические исследования в области бассейна Днепра и Дона: Общая геолог. карта России. Лист 46 // Там само.

Рекомендована література

1. Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира (1834–1884). К., 1884;
2. Вернадский В. Памяти П. Я. Армашевского // Объединение. К., 1919;
3. Чирвинский П. Н. Отрывки из моих воспоминаний // Очерки по истории геол. знаний. Москва, 1972. Вып. 15;
4. Вернадский В. Довольно крови и страданий // Век XX и мир. Москва, 1990. Вып. 1;
5. Макаренко Д., Созанский В. Петр Яковлевич Армашевский // ГЖ. 1990. № 6.

Бібліографічний опис:

Армашевський Петро Якович / Д. Є. Макаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-43261>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).